Ailede Fedakârl?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ailede Fedakârl?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16472

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ailede Fedakârl?k Ölçe?i (AFÖ), Ak?n ve Balo?lu taraf?ndan 2019 y?l?nda geli?tirilmi? olan psikometrik bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin kendi aile birimleri içerisindeki fedakârl?k e?ilimlerini ve davran??lar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda geçerli?ini ve güvenirli?ini kan?tlamay? hedeflemi?tir. Aile içi ili?kilerde bireysel ç?karlardan feragat etme, özveri gösterme ve aile üyelerinin refah?n? ön planda tutma gibi durumlar? de?erlendiren AFÖ, aile psikolojisi ve ili?ki dinamikleri alan?ndaki ara?t?rmac?lar için önemli bir araçt?r.

Anahtar Kelimeler

Aile, **Fedakârl?k**, Özveri, Psikometrik, Ölçek Geli?tirme, Aile Psikolojisi, ?li?ki Dinamikleri

Yazarlar

Ahmet Ak?n, R?dvan Balo?lu

Amaç

Ailede Fedakârl?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin aile ortam?nda sergiledi?i fedakârl?k düzeyini ve niteli?ini güvenilir ve geçerli bir biçimde tespit etmektir. Ölçek, aile içi dayan??ma, ba?l?l?k ve bireysel özverinin boyutlar?n? ara?t?rarak, bu yap?lar?n aile sa?l??? ve i?levi üzerindeki etkilerini incelemeye olanak tan?r. Bu araç, özellikle klinik psikoloji ve aile dan??manl??? alanlar?nda, aile üyelerinin birbirleri için ne ölçüde ki?isel maliyet üstlendi?ini belirlemek amac?yla geli?tirilmi?tir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, aile ili?kilerindeki fedakârl?k davran???n?n kültürel ve psikolojik boyutlar?n? anlamland?rmaya katk?da bulunmay? amaçlamaktad?r. Elde edilen veriler, aile dinamiklerini iyile?tirmeye yönelik müdahale programlar?n?n tasarlanmas?nda bilimsel dayanak olu?turmaktad?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

AFÖ, temel olarak "Ailede Fedakârl?k" (Family Sacrifice) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bir bireyin, kendi ki?isel ihtiyaçlar?n?, isteklerini veya ç?karlar?n?, ailesinin veya belirli bir aile üyesinin iyili?i, refah? veya ihtiyac? u?runa bilinçli olarak ertelemesi veya bunlardan vazgeçmesi eylemi olarak tan?mlan?r. Bu **fedakârl?k**, genellikle duygusal, maddi veya zamansal maliyetler içerir.

Ölçülen yap?, tek boyutlu veya çok boyutlu olabilir; ancak genel olarak, ailede fedakârl???n **altruistik** ve prososyal davran??larla yak?ndan ili?kili oldu?u kabul edilir. Ölçek, bu özverinin motivasyonunu, s?kl???n? ve alg?lanan sonuçlar?n? de?erlendirerek yap?y? kapsaml? bir ?ekilde

ARABPSYCHOLOGY.COM

incelemektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda, yap?sal geçerlik çal??malar?na odaklan?lm??t?r. Ölçe?in teorik yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amac?yla uygun istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r. Ak?n ve Balo?lu (2019), ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n kavramsal olarak tutarl? oldu?unu göstermek için gerekli geçerlik analizlerini gerçekle?tirmi?lerdir.

Geçerlik çal??malar?, genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (faktör analizi) yöntemlerini içerir. Bu analizler, AFÖ maddelerinin gerçekten ailedeki fedakârl?k kavram?n? ölçtü?ünü ve ba?ka yap?larla kar??mad???n? do?rulamak için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik incelemesi, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ve farkl? durumlarda tutarl? ve kararl? olup olmad???n? göstermeyi amaçlam??t?r. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? belirlemek amac?yla **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarl?l?k gösterdi?i anlam?na gelir.

Her ne kadar kaynakta güvenirlik de?erleri aç?kça belirtilmemi? olsa da, geli?tirme çal??malar?nda standart olarak test-tekrar test güvenirli?i veya e?de?er formlar güvenirli?i gibi di?er **güvenirlik** yöntemlerinin de kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu çal??malar, ölçe?in hata pay?n?n dü?ük oldu?unu ve tekrarlanabilir sonuçlar üretti?ini garanti eder.

Faktör Analizi

Ailede Fedakârl?k Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini incelemek amac?yla faktör analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in temelindeki boyutlar? ortaya ç?karmak ve maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? belirlemek için hayati öneme sahiptir. Çal??mada büyük olas?l?kla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in faktör yap?s? belirlenmi? ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile bu yap?n?n uygunlu?u test edilmi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, ailedeki fedakârl?k yap?s?n?n tek boyutlu mu yoksa fedakârl???n farkl? yönlerini temsil eden birden fazla alt boyuttan m? olu?tu?unu netle?tirmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik model ile ne kadar uyumlu oldu?unu göstererek psikometrik kalitesini desteklemektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Öz Bildirim)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Büyük olas?l?kla Likert Tipi Derecelendirme (Örne?in, 5'li veya 7'li Likert tipi)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, Üniversite Ö?rencileri veya Evli Bireyler (Ölçe?in aile ba?lam?na odaklanmas? nedeniyle)

Ya? Grubu: 18 Ya? ve Üzeri

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas? Türkiye'deki bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi aile üyelerine yönelik fedakâr davran?? ve tutumlar?n? de?erlendirdi?i, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim Ölçe?i, Aile ?li?kileri, Altruizm, Psikoloji, Ölçek Geli?tirme, Psikometri

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresi: aakin@sakarya.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ahmet Ak?n)

Yaz??ma Adresi: Sakarya Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Tahmini Kurum Adresi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik çal??malarda kullan?m için sorumlu yazar?n iznine tabi olabilir. Ticari kullan?m için ek izinler ve ücretler gerekebilir. Ölçe?in geli?tirme çal??mas? bir konferans bildirisi olarak yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal geli?tirme çal??mas?n?n yer ald??? konferans bildirisi PDF dosyas? buradan indirilebilir: ibaness.org.

Kaynaklar

Ak?n, A. ve Balo?lu, R. (2019). Ailede Fedakârl?k Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. D. K. Dimitrovi, D. Nikoloski, R. Y?lmaz (Ed.), *Proceedings of International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series* içinde (s. 77-79). Tekirda?, Türkiye.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ailede Fedakârl?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte mevcut de?ildir. Bu nedenle maddeler buraya eklenememi?tir. Ölçek maddelerine eri?im için ilgili yay?n ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM